

[१९९६] २ एस.सी.आर. ११६८

आयकर आयुक्त

विरुद्ध

मेसर्स नारंग डेरी प्रॉडक्ट्स

२८ फेब्रुवारी १९९६

[बी. पी. जीवन रॅडी आणि के. एस. परीपूरनन, जे. जे.]

आयकर अधिनियम, १९६१ : कलम २ (४७), ३३ (१) (अ) आणि ३४ (३) (ब)

विकास सवलत-करपात्र व्यक्तीच्या मालकीच्या आणि त्याच्या व्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या संपूर्ण यंत्रसामग्रीसाठी मंजूर-त्यानंतर यंत्रसामग्रीचा काही भाग विकला गेला आणि भाडेपट्टीवर राहिला- प्रतिबंधित वैधानिक कालावधीचे आत-परिणामी संपूर्ण विकास सवलत मागे घेण्यात आली- असा निर्णय देण्यात आला : अशा भाडेपट्ट्यामध्ये "अन्यथा हस्तांतरित" या संज्ञेचा समावेश आहे-त्यामुळे संपूर्ण विकासार्थ कर सवलत मागे घेणे न्याय्य आहे.

विकास सवलती-हक्क-यासाठीच्या अटी-असा निर्णय देण्यात आला : यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प केवळ मालकीचा नसावा, तर त्याचा वापर केवळ करपात्र व्यक्तीने व्यवसायासाठी केला पाहिजे.

शब्द आणि वाक्यांश :

"हस्तांतरण"-"अन्यथा हस्तांतरण"-याचा अर्थ आयकर अधिनियम, १९६१ च्या कलम ३४ (३) (बी) च्या संदर्भात.

उत्तरवादी - करपात्र व्यक्ती ही एक नोंदणीकृत कंपनी होती. मूल्यांकन वर्ष १९६५-६६ साठी त्याचे मूल्यांकन करण्याच्या संदर्भात, आयकर अधिकाऱ्याने त्याच्या मालकीच्या संपूर्ण यंत्रांना आणि प्रकल्पासाठी विकासार्थ कर सवलत मान्य केली. त्यानंतर यंत्रसामग्रीचा एक भाग विकला गेला आणि उरलेली यंत्रसामग्री करदात्याने भाडेपट्टीवर दिली. या परिस्थितीत, आयकर अधिकाऱ्याने विकासार्थ कर सवलत मागे घेतली. करपात्र व्यक्ती याने दाखल केलेली अपील अपिलार्थी सहाय्यक आयुक्तांनी फेटाळली. त्याच्या पुढील अपीलाला आयकर अपीलीय न्यायाधिकरणाने मान्य केली. उच्च न्यायालयात

संदर्भासाठीचा महसुलाचा अर्जही न्यायालयाने फेटाळला. त्यामुळे महसूल विभागाने उच्च न्यायालयासमोर कलम २५६ (२) अंतर्गत अर्ज दाखल केला, जो देखील फेटाळण्यात आला.

महसुला विभागाच्या वतीने असा युक्तिवाद करण्यात आला की भाडेपट्टी व्यवहारात प्रवेश करून करदात्याने आयकर अधिनियम, १९६१ च्या कलम ३४ (३) (बी) द्वारे विहित केलेल्या आठ वर्षांच्या समाप्तीपूर्वी अधिग्रहण आणि स्थापनेच्या वर्षापासून यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाचे 'अन्यथा हस्तांतरण' केले होते आणि त्यामुळे विकास भत्ता मागे घेणे न्याय्य होते.

करपात्र व्यक्तीच्या वतीने असा युक्तिवाद करण्यात आला की अधिनियमाच्या कलम २ (४७) सह वाचन केलेल्या कलम ३४ (३) (बी) अंतर्गत हे यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पातील त्याचे अधिकार नष्ट करणारे कोणतेही 'विक्री' किंवा 'अन्यथा हस्तांतरण' असे प्रकरण नव्हते.

अपीलाला मान्य करत, हे न्यायालय

असा निर्णय देते कि : १. करपात्र व्यक्तीला आयकर अधिनियम, १९६१ च्या कलम ३३ (१) (अ) अंतर्गत विकासार्थ कर सवलत मिळावी यासाठी केवळ प्रकल्प किंवा यंत्रसामग्रीची मालकीच नव्हे, तर त्याच्या व्यवसायाच्या उद्देशाने करपात्र व्यक्तीद्वारे त्याचा एकमेव वापरकर्ता असणे आवश्यक आहे. जर एखादा करपात्र व्यक्ति विशिष्ट कालावधीसाठी प्रकल्पाचा किंवा यंत्रसामग्रीचा अशा निरंतर अनन्य वापरकर्त्यासाठी स्वतःला अक्षम करतो, तर अधिनियमाच्या कलम ३४ (३) (बी) मध्ये निर्दिष्ट केलेले परिणाम पुढे येतील, परंतु यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प "अन्यथा हस्तांतरित" केली गेली असेल. हे खरे आहे की विक्री होत नाही; किंवा भाडेपट्टी मंजूर करून यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पातील करपात्र व्यक्तीच्या अधिकाराचे कोणतेही संपूर्ण निर्मूलन होत नाही; परंतु करपात्र व्यक्तीद्वारे यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाचा एकमेव ताबा आणि आनंद आता अस्तित्वात नाही किंवा टिकून नाही. हे प्रकरण असे आहे कि यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प ज्या वर्षात अधिग्रहित करण्यात आला होता त्या मागील वर्षाच्या अखेरीस आठ वर्षे संपण्यापूर्वी करपात्र व्यक्ति कोणत्याही व्यक्तीला यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प "अन्यथा हस्तांतरित" केला आहे. अधिनियमाच्या कलम २ (४७) अंतर्गत परिभाषित केल्यानुसार व्यवहार हा 'हस्तांतरण' असू शकत नाही असे गृहीत धरले तरी, व्याख्या विभाग सर्वसमावेशक आहे आणि त्यात 'हस्तांतरण' या शब्दाचा प्रासंगिक किंवा सामान्य अर्थ वगळलेला नाही. [१९७४-डी -जी]

२. अधिनियमाच्या कलम ३३ (१) (अ) अंतर्गत ज्या उद्देशाने विकास सवलतीच्या माध्यमातून दिलासा दिला जातो तो लक्षात घेऊन, जर यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाचा वापर करपात्र व्यक्तीने त्याच्याद्वारे चालवलेल्या व्यवसायाच्या उद्देशाने निर्दिष्ट कालावधीसाठी केला नसेल आणि असा वापरकर्ता दुसऱ्याला दिला असेल, तर असे सुकरपणे सांगितले जाऊ शकते की यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प करपात्र व्यक्तीने दुसऱ्या व्यक्तीला "अन्यथा हस्तांतरित" केला आहे. त्यामुळे आयकर अधिकाऱ्याने विकासार्थ कर सवलत मागे घेणे न्याय्य आहे. [१९७५-बी -सी]

ब्लू बे फिशरीज (पी) लिमिटेड .विरुद्ध. आयकर आयुक्त, १६१ आय. टी. आर. १ ला मंजूरी देण्यात आली.

दिवाणी अपील न्यायाधिकरण: १९७८ चे दिवाणी अपील क्रमांक ३८८ (एन. टी.).

१९७७ च्या आय. टी. ए. क्रमांक १९४ मधील अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या दिनांक ०१.०८.७७ च्या निकाल आणि आदेशावरून.

अपिलार्थीकरिता डॉ. व्ही. गौरी शंकर, मनोज अरोरा आणि एस. एन. टर्डोल.

उत्तरवादीकरिता सुश्री एस. जनानी.

न्यायालयाचा न्यायनिर्णय पारीत केला परिपूरनन, जे. यांनी.

परिपूरनन, जे : आयकर आयुक्त, लखनौ (महसूल) यांनी १९७७ च्या विशेष अनुमती याचिका (दिवाणी) क्रमांक ३२०४ मध्ये दिनांक २१.०२.१९७८ च्या आदेशाद्वारे या न्यायालयाची विशेष अनुमती मिळवल्यानंतर, १९७७ च्या आय. टी. ए. क्रमांक १९४ मध्ये प्रदान केलेल्या अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या दिनांक ०१.०८.१९७७ च्या आदेशाविरुद्ध दिवाणी अपील दाखल केले आहे, ज्यात आयकर अधिनियम कलम २५६ (२) अंतर्गत महसूल विभागाने दाखल केलेला अर्ज फेटाळण्यात आला आहे (यापुढे अधिनियम म्हणून संदर्भित). महसुली विभागाने आयकर अपील न्यायाधिकरण, अलाहाबाद खंडपीठाला उच्च न्यायालयाच्या निर्णयासाठी अधिनियमाच्या कलम २५६ (१) अंतर्गत कायद्याच्या खालील प्रश्नाचा संदर्भ देणे आवश्यक होते:

" आय. टी. ओ. ने केलेला दुरुस्ती आदेश यंत्रसामग्री/प्रकल्पाच्या त्या भागाच्या संदर्भात करपात्र व्यक्तीला स्वीकारार्ह असलेली विकासार्थ कर सवलत मागे घेण्याइतपत टिकाऊ नव्हता असे न्यायाधिकरण कायद्याने न्याय्य होते का, जो दिनांक २७.८.१९६९ च्या भाडे करारातील विषय होता."

(भर दिला जातो)

अपीलीय न्यायाधिकरणाने २०.१०.१९७६ या तारखेच्या आदेशाद्वारे हा अर्ज फेटाळला. त्यानंतर महसूल विभागाने कायद्याच्या कलम २५६ (२) अंतर्गत उच्च न्यायालयासमोर अर्ज दाखल केला, जो दिनांक १.८.१९७७ च्या आदेशाद्वारे फेटाळण्यात आला.

२. या प्रकरणातील तथ्ये एका संकुचित दिशेत आहेत. उत्तरवादी जी करपात्र व्यक्ती ही नोंदणीकृत कंपनी आहे. त्याने 'दुधाची पूड' तयार करण्याचा व्यवसाय चालवला. आम्ही येथे मूल्यांकन वर्ष १९६५-६६ शी संबंधित आहोत. त्या वर्षासाठी, आयकर अधिकाऱ्याने, दिनांक २९.०६.१९६८ च्या आदेशाद्वारे, करपात्र व्यक्तीच्या मालकीच्या आणि उक्त व्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या संपूर्ण यंत्रसामग्री आणि प्लॉटसाठी रु. १,००,०९३ च्या रकमेत विकास सवलत दिली. त्यानंतर या यंत्राचा एक भाग विकला गेला. या वर्षासाठी करनिर्धारणास विकास सवलत मिळण्यास पात्र असलेली यंत्रसामग्री

८५,२२२ रुपये निर्धारित करण्यात आली होती. ही यंत्रसामग्री २७.०८.१९६९ रोजी करपात्र व्यक्तीने मेसर्स हिंदुस्तान लीव्हर लिमिटेडला तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी कराराच्या पुढील नूतनीकरणासाठी किंवा थेट खरेदीसाठी दिली होती. या परिस्थितीत, आयकर अधिकाऱ्याने, ३०.०३.१९७० रोजी सुधारित आदेशाद्वारे, १,००,०९३ रुपयांची विकास सवलत काढून घेतली. करपात्र व्यक्तीने दाखल केलेली याचिका अपील सहाय्यक आयुक्तांनी फेटाळली. आयकर अपीलीय न्यायाधिकरणासमोरील पुढील अपीलात, असा दावा करण्यात आला की, अधिनियमाच्या कलम ३४ (३) (बी) च्या अर्थामध्ये पूर्वी मंजूर केलेल्या १,००,०९३ रुपयांची विकास सवलत काढण्याची परवानगी देणारी कोणतीही "विक्री" किंवा "हस्तांतरण" नाही आणि या दृष्टीने, आयकर अधिकाऱ्याने दिलेला दुरुस्ती आदेश अयोग्य आणि अन्यायकारक होता. अपीलीय न्यायाधिकरणाने १९७०-७१ या मूल्यांकन वर्षासाठी दिलेल्या आपल्या पूर्वीच्या निर्णयाचे पालन केले आणि असे मानले की भाडेपट्टी करारामध्ये कोणतेही हस्तांतरण समाविष्ट नव्हते आणि त्यामुळे कायद्याचे कलम ३४ (३) (बी) आकर्षित झाले नाही. करपात्र व्यक्तीने दाखल केलेली अपील मंजूर करण्यात आली. त्यानंतर महसूल विभागाने आर. ए. क्रमांक १३१/१९७६-७७ मधील अपील न्यायाधिकरणाला, उच्च न्यायालयाच्या निर्णयासाठी येथे वर तयार केलेल्या कायद्याच्या प्रश्नाचा संदर्भ देणे आवश्यक होते. न्यायाधिकरणाने महसूल विभागाची विनंती फेटाळून लावली आणि महसूल विभागाने उच्च न्यायालयासमोर दाखल केलेल्या अर्जाचेही असेच झाले. त्यामुळे महसूल विभागाला विशेष अनुमतीने या न्यायालयात जाणे आवश्यक झाले. एस. एल. पी. (सी) क्र. ३२०४/७७ मध्ये विशेष अनुमती मिळाल्यानंतर वरील अपील दाखल करण्यात आले आहे.

३. आम्ही युक्तिवाद ऐकला. वर्ष १९६५-६६ साठी मूळ मूल्यांकन आदेश २९.०६.१९६८ वर सादर करण्यात आला होता. ३०.०३.१९७० रोजी आयकर अधिकाऱ्यांनी विकास सवलत मागे घेणारा दुरुस्ती आदेश पारित केला. दोन दशकांहून अधिक काळ प्रलंबित असलेले प्रकरण लक्षात घेता आम्ही दोन्ही बाजूंच्या वकिलांना कळवले की आम्ही या प्रकरणाचा अंतिम निकाल देण्याचा प्रस्ताव ठेवतो आणि त्या अनुषंगाने आम्ही संपूर्ण प्रकरण उच्च न्यायालयातून या न्यायालयात मागे घेत आहोत.

४. हे सामान्य कारण आहे की १९६५-६६ या वर्षासाठी करपात्र व्यक्तीला संपूर्ण यंत्रसामग्री आणि त्याच्या मालकीच्या आणि व्यवसायाच्या उद्देशाने वापरल्या जाणाऱ्या प्रकल्पासाठी साठी १,००,०९३ रुपयांची विकास सवलत दिली गेली होती. नंतर, यंत्राचा एक भाग विकला गेला. करपात्र व्यक्ती केवळ ८५,२२२ रुपयांच्या रकमेमध्ये विकास सवलतीचा पात्र ठरला. कराराच्या पुढील नूतनीकरणाच्या किंवा थेट खरेदीच्या तरतुदीसह तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी करपात्र व्यक्तीने मेसर्स हिंदुस्तान लीव्हर लिमिटेडला दि. २७.०८.१९६९ रोजी यंत्रसामग्री भाड्याने दिली होती, हा सामान्य आधार आहे. विचारात घेण्याजोगा एकमेव प्रश्न हा आहे की, अशा परिस्थितीत आयकर अधिनियमाचे कलम ३४ (३) (बी)

आयकर अधिकाऱ्याला सुधारित आदेश पारित करण्यास सक्षम करते का, जसे त्याने ३०.०३.१९७० या तारखेच्या आदेशानुसार १,००,०९३ रुपयाची ची विकास सवलत मागे घेतली होती ?

५. अपीलकर्त्याची बाजू मांडणारे वरिष्ठ वकील डॉ. गौरी शंकर यांनी सादर केले की भाडेपट्टी व्यवहारात प्रवेश करून करदात्याने यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प ज्या मागील वर्षाच्या अखेरीस अधिग्रहित आणि स्थापित केला होता त्या आठ वर्षांच्या समाप्तीपूर्वी "अन्यथा हस्तांतरित" केला आहे आणि म्हणून यंत्रे किंवा प्रकल्पाच्या संदर्भात कायद्याच्या कलम ३३ अंतर्गत दिलेला भत्ता कायद्याच्या उद्देशाने चुकीचा केला गेला आहे असे मानले पाहिजे. करपात्र व्यक्तीसाठी वकील श्रीमती. एस. जनानी, यांनी सादर केले की कायद्याचे कलम ३४ (४) (बी) हे कायद्याच्या कलम २ (४७) मध्ये समाविष्ट असलेल्या व्याख्येसह वाचले पाहिजे आणि त्यामुळे हे यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पातील करदात्याचे अधिकार नष्ट करणाऱ्या कोणत्याही 'विक्री' किंवा 'हस्तांतरण' चे प्रकरण नाही.

६. कलम २ (४७), कलम ३३ आणि कलम ३४ (३) (बी) मधील संबंधित वैधानिक तरतुदी सदर प्रकरणासाठी लागू आहेत हे लक्षात ठेवणे उपयुक्त ठरेल:

" कलम २ (४७)-(भांडवली मालमत्तेच्या संबधी "हस्तांतरण" मध्ये, खालील गोष्टींचा समावेश होतो:

(i) मालमत्तेची विक्री, अदलाबदल किंवा त्याग करणे; किंवा

(ii) त्यातील कोणताही हक्क संपवणे; किंवा

(iii) कायद्याखाली त्याचे अनिवार्य संपादन; किंवा

(iv) ज्या प्रकरणात मालमत्तेचे मालकाने मालमत्तेत रूपांतर केले आहे किंवा त्याने चालवलेल्या व्यवसायाला व्यापारी माल म्हणून मानले आहे अशा प्रकरणात, असे रूपांतरण किंवा वागणे ;)

(किंवा)

(v) मालमत्ता हस्तांतरण अधिनियम, १८८२ (१८८२ चा ४) च्या कलम ५३ ए मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या स्वरूपाच्या कराराची अंशतः पालन करताना कोणत्याही स्थावर संपत्ति ताबा घेण्यास किंवा टिकवून ठेवण्यास परवानगी देणारा कोणताही व्यवहार; किंवा

(vi) कोणताही व्यवहार (मग तो सहकारी संस्थेचा, कंपनीचा किंवा व्यक्तींच्या इतर संघटनेचा सदस्य बनून असो किंवा त्यात समभाग संपादन करून असो किंवा कोणत्याही कराराद्वारे किंवा कोणत्याही व्यवस्थेद्वारे किंवा इतर कोणत्याही पद्धतीने असो) ज्याचा परिणाम कोणत्याही स्थावर संपत्ति हस्तांतरण करणे किंवा त्याचा उपभोग घेणे सक्षम करणे असा होतो.

स्पष्टीकरण-उपखंड (v) आणि (vi) च्या उद्देशांसाठी, "स्थावर मालमत्ता" चा अर्थ कलम २६९ यू. ए. च्या खंड (डी) प्रमाणेच असेल;"

" ३३ (१) (अ) - करपात्र व्यक्तीच्या मालकीचे असलेले आणि त्याने चालवलेल्या व्यवसायाच्या हेतूसाठी पूर्णपणे वापरले जाणारे नवीन जहाज किंवा नवीन यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाच्या (कार्यालयीन उपकरणे किंवा रस्ते वाहतूक वाहनांव्यतिरिक्त इतर) संदर्भात, या कलमाच्या आणि कलम ३४ च्या तरतुदींनुसार आणि अधीन राहून, जहाज ज्या मागील वर्षात अधिग्रहित करण्यात आले होते किंवा यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प बसवण्यात आला होता त्या मागील वर्षाच्या संदर्भात किंवा जहाज, यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प ताबडतोब पुढच्या वर्षात प्रथम वापरला गेला असेल तर, त्या मागील वर्षाच्या संदर्भात, खंड (ब) मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे विकास सवलतीच्या रूपात रक्कम वजा करण्यास परवानगी दिली जाईल.

" ३४ (३) (ब) - कोणतेही जहाज, यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प जर करपात्र व्यक्ति तो अधिग्रहित किंवा स्थापित केलेल्या मागील वर्षाच्या समाप्तीपासून आठ वर्षे संपण्यापूर्वी कोणत्याही वेळी विकला असेल किंवा अन्यथा हस्तांतरित केला असेल, तर कलम ३३ अन्वये किंवा भारतीय आयकर अधिनियम, १९२२ (१९२२ चा ११) च्या संबंधित तरतुदींनुसार, त्या जहाजाच्या, यंत्रसामग्रीच्या किंवा प्रकल्पाच्या संदर्भात दिलेला कोणताही भत्ता या कायद्याच्या हेतूसाठी चुकीने तयार केला गेला असल्याचे मानले जाईल आणि कलम १५५ च्या उपकलम (५) च्या तरतुदी त्यानुसार लागू होतील:

परंतु हा खंड लागू होणार नाही -

- (i) जेथे जहाज अधिग्रहित केले गेले असेल किंवा यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प १ जानेवारी १९५८ पूर्वी स्थापित केला गेला असेल; किंवा
- (ii) जेथे जहाज, यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प करपात्र व्यक्तीने सरकारला, स्थानिक प्राधिकरण, केंद्र, राज्य किंवा प्रांतीय कायद्याने स्थापन केलेले महामंडळ किंवा कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम ६१७ मध्ये परिभाषित केल्यानुसार सरकारी कंपनीला विकला किंवा अन्यथा हस्तांतरित केला असेल; किंवा
- (iii) जेथे कलम ३३ चे उपकलम (३) किंवा उपकलम (४) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या एकत्रीकरणाच्या किंवा उत्तराधिकाराच्या संदर्भात जहाज, यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाची विक्री किंवा हस्तांतरण केले जाते.

(भर दिला जातो)

७. या प्रकरणात, यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प विकला गेला नाही. हे मान्य आहे की, २७.८.१९६९ रोजी यंत्रसामग्री करपात्र व्यक्तीने मेसर्स हिंदुस्तान लिक्वोर लिमिटेडला, मागील वर्षाच्या समाप्तीपासून आठ वर्षांच्या कालावधीत दिली होती ज्यामध्ये ती ताब्यात घेण्यात आली होती. यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प करपात्र व्यक्तीने कोणत्याही व्यक्तीला "अन्यथा हस्तांतरित" केला होता असे म्हटले जाऊ शकते का हा एकमेव प्रश्न आहे. कलम ३३ (१) (अ) अंतर्गत, नवीन यंत्रसामग्री आणि प्रकल्पाच्या संदर्भात विकास सवलत मंजूर आहे जी करनिर्धारणाच्या मालकीची आहे आणि त्याच्याद्वारे चालविलेल्या व्यवसायाच्या

उद्देशासाठी पूर्णपणे वापरली जाते. जेव्हा करपात्र व्यक्तीने मेसर्स हिंदुस्तान लीव्हर लिमिटेडला यंत्रसामग्री भाड्याने दिली होती, तेव्हा कोणतीही शंका मान्य करू शकत नाही, की उक्त यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प करपात्र व्यक्ति चालवलेल्या व्यवसायाच्या उद्देशाने वापरू शकला नाही आणि वापर केला गेला नाही. हा केवळ प्रकल्प किंवा यंत्रसामग्रीची मालकी नाही, तर करपात्र व्यक्तीला कलम ३३ (१) (अ) अंतर्गत विकासार्थ कर सवलत मिळावी यासाठी आवश्यक असलेल्या त्याच्या व्यवसायाच्या उद्देशासाठी करपात्र व्यक्तीद्वारे त्याचा एकमेव वापरकर्ता देखील आहे. एखादी करपात्र व्यक्ती विशिष्ट कालावधीसाठी त्याच्या व्यवसायाच्या उद्देशाने प्रकल्प किंवा यंत्रसामग्रीच्या अशा सततच्या अनन्य वापरकर्त्यापासून स्वतःला अक्षम करते अशा प्रकरणांमध्ये, कलम ३४ (३) (बी) मध्ये निर्दिष्ट केलेले परिणाम अनुसरण करतील, परंतु यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प "अन्यथा हस्तांतरित" केला जाईल. हे खरे आहे की विक्री होत नाही; किंवा भाडेपट्टी मंजूर करून यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पातील करपात्र व्यक्तीच्या अधिकाराचे कोणतेही संपूर्ण निर्मूलन होत नाही; परंतु करपात्र व्यक्तीद्वारे यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाचा एकमेव ताबा आणि आनंद आता अस्तित्वात नाही किंवा टिकून नाही. असा अनन्य ताबा आणि उपभोग घेण्याचा अधिकार भाडेकरूमध्ये निहित असतो आणि हे असे प्रकरण आहे जेथे यंत्रसामग्री किंवा कारखाना भाडेकरूला "अन्यथा हस्तांतरित" केला जातो. यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प ज्या वर्षात अधिग्रहित करण्यात आला होता त्या वर्षाच्या अखेरीस आठ वर्षे संपण्यापूर्वी करपात्र व्यक्तीने यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प कोणत्याही व्यक्तीला "अन्यथा हस्तांतरित" केला आहे, असे हे प्रकरण आहे. कायद्याच्या कलम २ (४७) अंतर्गत परिभाषित केल्यानुसार व्यवहार हा 'हस्तांतरण' असू शकत नाही असे गृहीत धरले तरी, आमच्या मते, व्याख्या विभाग सर्वसमावेशक आहे आणि त्यात 'हस्तांतरण' या शब्दाचा प्रासंगिक किंवा सामान्य अर्थ वगळलेला नाही. 'हस्तांतरण' या शब्दाचे अर्थ वेगवेगळे आहेत, म्हणजे, 'दुसऱ्याकडे ताबा मिळवणे', 'एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीकडे मालकी किंवा मालमत्तेचे हस्तांतरण', 'एका पृष्ठभागावरून दुसऱ्या पृष्ठभागावर स्थलांतर करणे', 'काढून टाकणे', 'हस्तांतरण', 'दुसऱ्याकडे मालमत्तेचा ताबा घेणे', 'बदल', 'विस्थापन' इत्यादी. कलम ३४ (३) (बी) मध्ये येणाऱ्या 'अन्यथा हस्तांतरित' या शब्दांना कायद्याच्या कलम ३३ (१) (ए) या मुख्य तरतुदीच्या संदर्भात योग्य अर्थ असावा. कलम ३४ (४) (बी) हे कायद्याच्या कलम ३३ (१) (ए) शी जवळून जोडलेले आहे. ज्या उद्देशासाठी कायद्याच्या कलम ३३ (१) (अ) अंतर्गत विकास सवलतीच्या माध्यमातून दिलासा दिला जातो, तो उद्देश लक्षात घेऊन, ज्या प्रकरणांमध्ये यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्पाचा वापर करपात्र व्यक्तीने त्याच्याद्वारे चालवलेल्या व्यवसायाच्या उद्देशाने निर्दिष्ट कालावधीसाठी पूर्णपणे केला जात नाही आणि असा वापरकर्ता दुसऱ्याला दिला जातो, अशा प्रकरणांमध्ये, असे सुरक्षितपणे सांगितले जाऊ शकते की यंत्रसामग्री किंवा प्रकल्प करपात्र व्यक्तीने दुसऱ्या व्यक्तीला "अन्यथा हस्तांतरित" केला आहे. या प्रकरणाच्या वरील दृष्टिकोनातून, आमचे असे मत आहे की, आयकर अधिकाऱ्याने अधिनियमाच्या कलम ३४ (३) (बी) वर अवलंबून राहून

३०.३.१९७० तारखेच्या दुरुस्ती आदेशातील विकासासार्थ कर सवलत मागे घेणे न्याय्य आहे. ब्लू बे फिशरीज (पी) लिमिटेड .विरुद्ध. आयकर आयुक्त, (१६६ आय. टी. आर. १) या खटल्यातील केरळ उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाशी, कायद्याच्या कलम ३४ (३) (बी) मध्ये येणाऱ्या, 'अन्यथा हस्तांतरित' या महत्त्वाच्या शब्दांच्या व्याख्येशी आम्ही व्यापकपणे सहमत आहोत. आम्ही अलाहाबाद उच्च न्यायालयाचा आणि अपीलीय न्यायाधिकरणाचा निर्णय बाजूला सारतो आणि कायद्याच्या कलम २५६ (१) अंतर्गत महसुल विभागाने मांडलेल्या प्रश्नाचे उत्तर महसुल विभागाच्या बाजूने आणि करपात्र व्यक्ति व्यक्तीच्या विरोधात नकारार्थी देतो. त्यानुसार अपील मान्य करण्यात आली आहे. खर्चाबाबत कोणताही आदेश नाही.

व्ही. एस. एस.

अपील मान्य करण्यात आली.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा / तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरीता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबाजवणीकरीता वैध मानला जाईल."